

Spor Lisesi Öğrencilerinin Problem Çözme ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin İncelenmesi

Metin TAN¹, İsrail YAŞIN², Hasan Ceyhan CAN³

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Gaziantep, Türkiye

²Milli Eğitim Bakanlığı, Tokat, Türkiye

³Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye

DOI: 10.70736/spjses.276

Araştırma Makalesi/Research Article

Gönderi Tarihi/Received:
22.12.2024

Kabul Tarihi/Accepted:
18.04.2025

Online Yayın Tarihi/Published:
30.04.2025

Özet

Bu araştırmada spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik düzeylerini inceleyerek aralarındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ilinde bulunan spor liselerinde eğitim-öğretim görmekte olan 964 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemi ise araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden toplam 284 öğrenci oluşturmıştır. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin 126'sı kadın, 158'i ise erkektir. Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği (PÇBYAÖ) ile Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ) puanlarını karşılaştırmak için t-testi, One-Way Anova ve ölçek puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri alt boyutları ve toplam puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı sonuç çıkmamasına rağmen kadın öğrencilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Spor lisesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik alt boyutları ve toplam puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı sonuç çıkmamasına rağmen kadın öğrencilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin Aileden Eleştiri boyutunda sporcu kadın öğrenciler, Yaptığından Emin Olamama boyutunda ise takım sporları ile uğraşan sporcu öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklar elde edilmiştir. Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği ile Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği alt boyut puanları arasında zayıf düzeyde ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mükemmeliyetçilik, problem çözme, spor

Investigation of Problem Solving and Perfectionism Levels of Sports High School Students

Abstract

This study aimed to examine the problem-solving skills and perfectionism levels of sports high school students and to determine the relationship between them. The universe of the study consisted of 964 students studying in sports high schools in Gaziantep in the 2022-2023 academic year. The sample consisted of a total of 284 students who voluntarily agreed to participate in the study. 126 of the students included in the study were female and 158 were male. To compare the scores of the Students' Problem-Solving Skills Perception Scale (PSPSS) and the Frost Multidimensional Perfectionism Scale (FMPS), t-test, One-Way Anova, and Pearson test were used to examine the relationship between the scale scores. As a result of the study, it was determined that the problem-solving skills and perfectionism scores of sports high school students were above the average. Although no significant results were found in the problem-solving skills sub-dimensions and total scores of sports high school students according to the gender variable, it was found that the averages of female students were higher. Although there was no significant result in the perfectionism sub-dimensions and total scores of sports high school students according to the gender variable, it was found that the averages of female students were higher. Statistically significant differences were obtained in favor of female athlete students in the Criticism from Family dimension of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale, and in favor of athlete students involved in team sports in the Not Being Sure About What They Do dimension. It was concluded that there were weak-level relationships between the Perception Scale for Students' Problem Solving Skills and the Frost Multidimensional Perfectionism Scale sub-dimension scores.

Keywords: Perfectionism, problem solving, sports

GİRİŞ

Sosyal-duygusal yeterliklerden biri olarak ele alınmakta olan problem çözme (Frey, vd., 2000), öğrenilmesi ve sürekli iyileştirilmesi gereken; zaman, çaba, enerji ve tekrar gerektiren bir süreçten sonra ustalık kazanılan bir beceridir (Uyar, 2002). Heppner ve Petersen (1982) problem çözme, problemlerle başa çıkma ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadırlar. Problem çözme, bir sorunu çözmek için yaşanmış tecrübeler sonucu ile öğrenilen kuralların basit biçimde uygulanmasının ötesine geçerek yeni sorunlar karşısında farklı çözüm yolları bulabilme olarak da tanımlanabilir (Korkut, 2002). Bireyin sağlıklı bir şekilde günlük yaşamına devam etmesi, toplumsal yaşama uyum sağlaması, sosyal değişime adapte olması, başarılı ve bağımsız olarak yetişmesi (Kalaycı, 2001) için problem çözme ve karar verme becerileri çok önemlidir (Şahin, 2004). Gelecekte karşılaşabileceği problemlerin üstesinden gelebilecek bireylerin yetiştirilmesi eğitimin öncelikli hedeflerinden biridir (Charles & Lester, 1982). Öğrencilerin karar verme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi onların sonuç odaklı düşünmelerine, çatışmayla, stresle ve yaşam güçlükleri ile baş etme yeteneklerini güçlendirmelerine yardımcı olmaktadır (Norris, 2003). Birey günlük yaşam içerisinde problemleri çözmek için gerekli olan bilgilerin bütününe önceden sahip olamaz (Pierson & Parikh, 2000). İnsanlar problemleri çözme becerisi kazandığında, kendi kendine düşünme ve öğrenme davranışını edinmiş olacaktır. Bu sayede problemler karşısında ne bildiklerini, nasıl düşünülmesi gerektiğini ve sonuca olumlu şekilde nasıl ulaşacaklarını anlamış olacaklardır (Wilkerson & Gijsselaers, 1996). Bu nedenle problem çözme becerisini tüm bireylere kazandırmak eğitim sisteminin hedefleri içerisinde yer almaktadır. Hazır bilgiyi alan değil, var olan bilgileri yeni bilgiler edinmek için kullanabilen bireyler bilgi ve teknolojiye hızlı gelişimle başa çıkabilecektir. Bilgiyi eleştiren, sorgulayan, karşılaştığı problemler karşısında yaratıcı çözümler üreten bireyler aynı zamanda toplumsal gelişim ve değişimin sürecinde de etkili olacaklardır (Güzel, 2004).

Problem çözme kalıtsal olarak insana aktarılmaz, insanın yaşadığı yaşam içerisinde karşı karşıya kaldığı problemlerin üstesinden gelerek öğrenip geliştirilebilir. Çocuklar için öğrenme ortamı hazırlanırken etkinliklere bizzat kendisi katılarak ve ortaya konan problemleri çözüm önerileri geliştirdiği zaman problemleri başarılı bir şekilde çözerek daha iyi bir öğrenme gerçekleşmektedir (Dale & Ballotti, 1997). Spor bireyin fiziksel gelişimi ile beraber sosyal ve psikolojik yönlerini olumlu şekilde geliştirmektedir. Sporun insan üzerindeki olumlu etkilerinden biri de problem çözme becerilerini geliştirmesidir. Spor aracılığı ile problem çözme becerisi yükselen sporcular, günlük yaşam içerisinde karşılaştıkları problemleri duruma uygun biçimde daha rahat çözebilmektedir (Yaşar, 2002). Oyun içerisinde fiziksel özellikleri yeterli olmasına rağmen oyuncuların değişen koşullar karşısında alternatif hareketler üretmekte zorlanmaları bu problemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Müsabakalar sırasında karşılaşılan problemlerin uygun biçim ve süreç içerisinde çözümlenmesi, sporcu performansı açısından önemlidir. Problemi görme, tanımlama ve çözme olarak nitelenen bu durum, hedefe ulaşma sürecinde karşılaşılan zorlukların çözümünü bulma sürecidir (Taylan, 1990).

Problem çözme becerilerinin yanı sıra sporun etkilediği faktörlerden biri de mükemmeliyetçiliktir. Mükemmeliyetçilik, ulaşılması güç gerçek dışı hedefler belirleme ve

bu hedeflere erişme çabası (Slade & Glynn-Owens, 1998), kusursuz olmak için çabalama (Flett, vd., 2003) olarak tanımlanmaktadır. Mükemmeliyetçilik kavramlaşma aşamasında ilk olarak tek boyutlu ve uyum sağlanamayan bir yapı olarak kabul edilirken (Burns, 1980) sonraları çok boyutlu ve uyum sağlanamayan yönleri ile beraber uyum sağlanabilen yönlerinin de olduğu ortaya çıkmıştır (Frost, vd., 1990; Çepikkurt, 2018). Mükemmeliyetçilik süreklilik içinde değişen bir özelliktir (Frost vd., 1990). Çepikkurt (2018) mükemmeliyetçiliğin çocukluk evresinde kazanılan sosyal öğrenmeler sonucunda ortaya çıktığını ileri sürmektedir. Sporcular takım arkadaşları, antrenörleri, destekçileri, rakip oyuncular ve sponsorları tarafından sürekli değerlendirilmektedir. Sporculardan yarışmalarda sürekli yüksek performans beklenmesi nedeniyle sporcuların kişisel özellikleri etkilenmektedir. Bu alanda kısıtlı çalışma yapılmasına rağmen sporcuların zaman içerisinde mükemmeliyetçi kişisel özellikler geliştirdikleri bilinmektedir (Kağan, 2006; Çepikkurt, 2018).

Literatür incelendiğinde sporun mükemmeliyetçilik ve problem çözme becerilerine etkisini inceleyen araştırmalar olmasına rağmen (Çağlayan, vd., 2008; Türkçapar, 2009; Çepikkurt, 2011; Kiremitçi & Meliha, 2014; Vieira, vd., 2013; Gözmen & Aşçı, 2016; Öztürk, vd., 2016; Çepikkurt, 2018; Atkinson, vd., 2022; Hardwick, vd., 2022; Kural, vd., 2023) sporcuların problem çözme becerileri ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Verilen bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik düzeylerini inceleyerek arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Araştırmada ayrıca aşağıdaki sorulara da cevap aranmıştır.

1. Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine göre problem çözme ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında fark var mıdır?
2. Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenlerine göre problem çözme ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında fark var mıdır?
3. Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin yaptıkları spor türü değişkenlerine göre problem çözme ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında fark var mıdır?
4. Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin problem çözme ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada genel tarama yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evrenin tamamı veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemelerine genel tarama modeli denir. İlişkisel tarama modeli ise iki veya daha fazla sayıdaki değişkenler arasındaki ilişkileri tespit etmeye imkân tanımaktadır (Karasar, 2018).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ilindeki spor liselerinde eğitim-öğretim görmekte olan 964 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine dahil edilecek öğrenciler tespit edilirken %95 güven aralığı ve %5 hata payına sahip olmak üzere evren büyüklüğü 964 olan araştırmada, yapılan hesaplamalar doğrultusunda örneklem sayısının en az 275 kişiden oluşmasının uygun olacağı düşünülmüştür (Karasar, 2018). Yapılan hesaplamalar sonucunda araştırmanın örneklemini Gaziantep ilindeki spor liselerinde eğitim-öğretimlerine devam edip araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü toplam 284 öğrenci oluşturmaktadır. Seçkisiz örnekleme yöntemlerinden olan basit seçkisiz örneklem yöntemi kullanılarak araştırma grubu oluşturulmuştur. Basit seçkisiz örneklem yöntemine göre araştırma evrenindeki her elemanın örnekleme seçilme ihtimali eşittir (Arıkan, 2004; Karasar, 2018).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile birlikte Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği (PÇBYAÖ) ve Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ) kullanılarak veriler toplanmıştır.

Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği (PÇBYAÖ): Ekici ve Balım (2013) tarafından geliştirilen 5’li likert tipi ölçek 2 alt boyut ve toplam 22 maddeden (15 olumlu, 7 olumsuz) oluşmaktadır. Ölçeğin birinci faktörünün açıkladığı varyansın %30.23, ikinci varyansın ise %10.42 olduğu belirlenmiştir. Yapılan güvenirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin Cronbach Alfa değeri .88 olarak hesaplanmıştır (Ekici & Balım 2013).

Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ): Frost ve arkadaşları (1990) tarafından geliştirilen ölçek Kağan (2011) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçek “Hata Yapma Endişesi”, “Kişisel Standartlar”, “Ailesel Beklentiler”, “Aileden Eleştiri”, “Yaptığından Emin Olamama” ve “Düzen” olmak üzere 6 alt boyut ve toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin test güvenirliği maddeler arası iç tutarlılık yöntemiyle gerçekleştirilmiş ve alfa değerinin genel ve alt testler için .63 ile .87 arasında değiştiği bulunmuştur. Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .83, yarıya bölme güvenirlik katsayısı ise .80 bulunmuştur (Kağan, 2011).

Verilerin Toplanması

Gaziantep Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 02/05/2023 tarih ve 75397598 sayılı yazı ile alınan izin doğrultusunda araştırmacılar okullara giderek okul yönetimine gerekli açıklamaları yapmış araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden veli izin belgeleri alınmış daha sonra öğrencilere dağıtılan ölçek formu eğitim öğretim aksatılmadan kendi öğretmenleri gözetiminde uygulanarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında ölçeklerden elde edilen verilere uygulanan güvenirlik analizleri sonucunda Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayılarının Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin .86, Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeğinin ise .82 olduğu tespit

edilmiştir. Pallant'ın (2017) .70'nin üzerinde yer alan Cronbach Alfa değerlerini kabul edilebilir olarak ifade etmesinden hareketle veri toplamada kullanılan ölçeklerin araştırma için güvenilir düzeyde ölçme yaptığını ifade edebiliriz.

Öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinden aldıkları puanların normallik varsayımı çarpıklık ve basıklık değerlerine göre analiz edilmiştir. Tabachnick ve Fidell (2013) -1.5 ile +1.5 aralığındaki çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal kabul edilebileceğini ifade etmişlerdir. Literatürden hareketle araştırma kapsamında elde edilen verilerin dağılımının normal olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Grupların dağılımının normal olmasından dolayı spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği puanlarını karşılaştırmak için cinsiyet ve bireysel ya da takım sporu değişkenlerine göre bağımsız gruplar t-testi, bulundukları sınıf değişkenlerine göre ise tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon testi kullanılarak incelenmiştir. Araştırma kapsamında yapılan analizlerin sonuçları %95 güven düzeyine göre incelenmiş olup, istatistiksel olarak $p < .05$ değerleri anlamlı olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Spor lisesi öğrencilerine ait tanımlayıcı bilgiler

Cinsiyet	n	%
Kadın	126	44.4
Erkek	158	55.6
Toplam	284	%100
Spor Türü		
Takım Spor	133	46.8
Bireysel Spor	151	53.2
Toplam	284	%100
Sınıf Düzeyi		
9. Sınıf	130	45.8
10. Sınıf	64	22.5
11. Sınıf	35	12.3
12. Sınıf	55	19.4
Toplam	284	%100

Araştırmaya dahil olan 284 öğrencinin 126'sı (%44.4) kadın, 158'i ise (%55.6) erkek öğrencidir. Öğrencilerin 133'ü (%46.8) takım sporları ile 151'i de (%53.2) bireysel sporlar ile ilgilenmektedir. 130 (%45.8) öğrenci 9. sınıfta, 64 (%22.5) öğrenci 10. sınıfta, 35 (%12.3) öğrenci 11. sınıfta, 55 (%19.4) öğrenci ise 12. sınıfta eğitim-öğretim görmektedirler.

Tablo 2. Spor lisesi öğrencilerinin problem çözme ve mükemmeliyetçilik puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler

Ölçekler	Alt Boyutlar	N	Toplam Puan			Ortalama Puan			Çarpıklık	Basıklık
			Min	Max	$\bar{X} \pm SS.$	Min	Max	$\bar{X} \pm SS.$		
PÇBYAÖ	Problem Çözme Becerileri Algısı	284	30	71	53.92±7.31	2.00	4.73	3.59±.48	-.148	-.237
	Problem Çözme Becerileri İsteği	284	16	35	25.15±3.81	2.29	5.00	3.59±.54	-.241	.099
	Toplam	284	53	104	79.08±10.44	2.41	4.73	3.59±.47	-.001	-.313
FÇBMÖ	Hata Yapma Endişesi	284	10	40	26.67±6.20	1.25	5.00	3.33±.77	-.162	-.378
	Kişisel Standartlar	284	14	40	28.23±4.34	1.75	5.00	3.52±.54	-.059	.164
	Ailesel Beklentiler	284	6	25	18.42±3.98	1.20	5.00	3.68±.79	-.545	-.028
	Aileden Eleştiri	284	4	20	11.26±3.71	1.00	5.00	2.81±.92	.107	-.613
	Yaptığından Emin Olamama	284	4	20	12.68±3.24	1.00	5.00	3.17±.81	.113	-.375
	Düzen	284	8	30	24.48±4.58	1.33	5.00	4.08±.76	-.792	.376
	Toplam	284	62	175	121.76±17.04	1.77	5.00	3.47±.48	-.256	.470

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlara göre yapılan tanımlayıcı analizler sonucunda; problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeğinin problem çözme becerileri algısı boyutunda en düşük 30 en yüksek 71 ve $\bar{X}$ =53.92 puan, problem çözme becerileri isteği boyutunda en düşük 16 en yüksek 35 ve $\bar{X}$ =25.15 puan, problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği toplam puanında en düşük 53 en yüksek 104 ve $\bar{X}$ =79.08 puan aldıkları tespit edilmiştir.

Frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyutlarından hata yapma endişesinde en düşük 10 en yüksek 40 ve $\bar{X}$ =26.67 puan, kişisel standartlarda en düşük 14 en yüksek 40 ve $\bar{X}$ =28.23 puan, ailesel beklentilerde en düşük 6 en yüksek 25 ve $\bar{X}$ =18.42 puan, aileden eleştiride en düşük 4 en yüksek 20 ve $\bar{X}$ =11.26 puan, Yaptığından Emin Olamamada en düşük 4 en yüksek 20 ve $\bar{X}$ =12.68 puan, düzende en düşük 8 en yüksek 30 ve $\bar{X}$ =24.48 puan, frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği toplam puanında ise en düşük 62 en yüksek 175 ve $\bar{X}$ =121.76 puan aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 3. Spor lisesi öğrencilerinin cinsiyetlerine göre problem çözme puanlarının incelenmesi

PÇBYAÖ	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS.	t	sd	p
	Problem Çözme Becerileri Algısı	Kadın	126	54.00	7.89	.145	282	.885
		Erkek	158	53.87	6.84			
	Problem Çözme Becerileri İsteği	Kadın	126	25.18	3.87	.095	282	.924
		Erkek	158	25.13	3.77			
	Toplam	Kadın	126	79.18	11.00	.136	282	.892
		Erkek	158	79.01	10.00			

Tablo 3’de görüldüğü üzere cinsiyet değişkenine göre spor lisesi öğrencilerinin problem çözme puanlarını karşılaştırmak için yapılan t testi sonuçlarına göre; problem çözme becerileri algısı ($t_{(282)}=145$; $p=.885>.05$), problem çözme becerileri isteği ($t_{(282)}=.095$; $p=.924>.05$) boyutları ile problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği toplam puanına ($t_{(282)}=.136$; $p=.892>.05$) göre kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 4. Spor lisesi öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenlerine göre problem çözme puanlarının incelenmesi

	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS.	F	p
PÇBYAÖ	Problem Çözme Becerileri Algısı	9.Sınıf	130	53.46	7.97	1.579	.195
		10. Sınıf	64	53.35	7.05		
		11. Sınıf	35	56.31	5.67		
		12. Sınıf	55	54.18	6.74		
	Problem Çözme Becerileri İsteği	9.Sınıf	130	24.70	3.92	2.417	.067
		10. Sınıf	64	24.89	3.41		
		11. Sınıf	35	26.40	3.89		
		12. Sınıf	55	25.74	3.79		
	Toplam	9.Sınıf	130	78.16	11.24	2.019	.111
		10. Sınıf	64	78.25	9.70		
		11. Sınıf	35	82.71	8.98		
		12. Sınıf	55	79.92	9.81		

Tablo 4’de görüldüğü üzere sınıf değişkenine göre spor lisesi öğrencilerinin problem çözme puanlarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA testi) sonuçlarına göre; problem çözme becerileri algısı boyutu ($F=1.579$; $p=.195>.05$), Problem çözme becerileri isteği boyutu ($F=2.417$; $p=.067>.05$) ve problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği toplam puanına ($F=2.019$; $p=.111>.05$) göre gruplar arasında bir fark bulunmamıştır.

Tablo 5. Spor lisesi öğrencilerinin yaptıkları spor türüne göre problem çözme puanlarının incelenmesi

	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS.	t	sd	p
PÇBYAÖ	Problem Çözme Becerileri Algısı	Takım	133	54.03	7.09	.233	282	.816
		Bireysel	151	53.83	7.51			
	Problem Çözme Becerileri İsteği	Takım	133	25.09	3.65	-.282	282	.778
		Bireysel	151	25.21	3.95			
	Toplam	Takım	133	79.12	9.97	.060	282	.952
		Bireysel	151	79.05	10.87			

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin yaptıkları spor türüne göre problem çözme puanlarının karşılaştırıldığı t testi analiz sonuçlarına göre; problem çözme becerileri algısı boyutu ($t_{(282)}=.233$; $p=.816>.05$), problem çözme becerileri isteği boyutu ($t_{(282)}=-.282$; $p=.778>.05$) ve problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği toplam puanına ($t_{(282)}=.060$; $p=.952>.05$) göre takım ile bireysel sporlar yapan spor lisesi öğrencileri arasında istatistiksel olarak bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 6. Spor lisesi öğrencilerinin cinsiyetlerine göre mükemmeliyetçilik puanlarının incelenmesi

	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS.	t	sd	p
FÇBMÖ	Hata Yapma Endişesi	Kadın	126	27.30	5.64	1.522	282	.129
		Erkek	158	26.17	6.58			
	Kişisel Standartlar	Kadın	126	28.32	4.09	.322	282	.748
		Erkek	158	28.18	4.54			
	Ailesel Beklentiler	Kadın	126	18.58	3.95	.622	282	.534
		Erkek	158	18.29	4.00			
	Aileden Eleştiri	Kadın	126	11.82	3.72	2.293	282	.023*
		Erkek	158	10.81	3.64			
	Yaptığından Emin Olamama	Kadın	126	12.72	3.27	.165	282	.869
		Erkek	158	12.65	3.22			
	Düzen	Kadın	126	24.34	4.88	-.462	282	.644
		Erkek	158	24.59	4.34			
	Toplam	Kadın	126	123.10	14.68	1.183	282	.238
		Erkek	158	120.69	18.69			

* $p<.05$

Tablo 6 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre spor lisesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik puanlarını karşılaştırmak için yapılan t testi sonuçlarında; hata yapma endişesi ($t_{(282)}=1.522$; $p=.129>.05$), kişisel standartlar ($t_{(282)}=.322$; $p=.748>.05$), ailesel beklentiler ($t_{(282)}=.622$; $p=.534>.05$), yaptığından emin olamama ($t_{(282)}=.165$; $p=.869>.05$) ve düzen ($t_{(282)}=-.462$; $p=.644>.05$) boyutları ile mükemmeliyetçilik ölçeği toplam puanına ($t_{(282)}=1.183$; $p=.238>.05$) göre kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Aileden eleştiri boyutunda ise kadın öğrenciler lehine istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($t_{(282)}=2.293$; $p=.023<.05$; $\bar{X}_{kadın}=11.82>\bar{X}_{erkek}=10.81$).

Tablo 7. Spor lisesi öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenlerine göre mükemmeliyetçilik puanlarının incelenmesi

FÇBMÖ	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS.	F	p
	Hata Yapma Endişesi	9.Sınıf	130	26.80	5.93	.049	.985
		10. Sınıf	64	26.48	6.59		
		11. Sınıf	35	26.48	5.27		
		12. Sınıf	55	26.72	7.00		
	Kişisel Standartlar	9.Sınıf	130	28.00	3.81	.467	.706
		10. Sınıf	64	28.14	4.61		
		11. Sınıf	35	28.91	4.18		
		12. Sınıf	55	28.45	5.26		
	Ailesel Beklentiler	9.Sınıf	130	18.54	3.76	1.649	.178
		10. Sınıf	64	17.57	4.43		
		11. Sınıf	35	19.34	3.22		
		12. Sınıf	55	18.52	4.27		
	Aileden Eleştiri	9.Sınıf	130	11.51	3.34	.715	.544
		10. Sınıf	64	11.10	3.92		
		11. Sınıf	35	10.51	3.88		
		12. Sınıf	55	11.32	4.16		
	Yaptığından Emin Olamama	9.Sınıf	130	12.73	3.26	.070	.976
		10. Sınıf	64	12.57	3.15		
		11. Sınıf	35	12.82	2.91		
		12. Sınıf	55	12.60	3.55		
	Düzen	9.Sınıf	130	24.37	4.71	.982	.402
		10. Sınıf	64	24.09	4.18		
		11. Sınıf	35	25.68	3.89		
		12. Sınıf	55	24.41	5.11		
	Toplam	9.Sınıf	130	121.97	14.91	.404	.750
		10. Sınıf	64	119.98	18.12		
		11. Sınıf	35	123.77	14.18		
		12. Sınıf	55	122.05	21.79		

Tablo 7’de görüldüğü üzere spor lisesi öğrencilerinin sınıf değişkenine göre Mükemmeliyetçilik düzeylerinin karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA testi) sonuçlarına göre; hata yapma endişesi boyutu ($F=.049$; $p=.985>.05$), kişisel standartlar boyutu ($F=.467$; $p=.706>.05$), ailesel beklentiler boyutu ($F=1.649$; $p=.178>.05$), aileden eleştiri boyutu ($F=.715$; $p=.544>.05$), yaptığından emin olamama boyutu ($F=.070$; $p=.976>.05$), Düzen boyutu ($F=.982$; $p=.402>.05$) ve mükemmeliyetçilik ölçeği toplam puanına ($F=.404$; $p=.750>.05$) göre spor lisesi öğrencileri arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 8. Spor lisesi öğrencilerinin yaptıkları spor türüne göre mükemmeliyetçilik puanlarının incelenmesi

FÇBMÖ	Alt Boyutlar	Değişken	n	$\bar{X}$	SS	t	sd	p
	Hata Yapma Endişesi	Takım	133	27.42	5.77	1.909	282	.057
		Bireysel	151	26.01	6.49			
	Kişisel Standartlar	Takım	133	28.41	4.53	.659	282	.510
		Bireysel	151	28.07	4.17			
	Ailesel Beklentiler	Takım	133	18.66	3.85	.980	282	.328
		Bireysel	151	18.20	4.09			
	Aileden Eleştiri	Takım	133	11.54	3.79	1.215	282	.225
		Bireysel	151	11.01	3.62			
	Yaptığından Emin Olamama	Takım	133	13.12	3.23	2.167	282	.031*
		Bireysel	151	12.29	3.20			
	Düzen	Takım	133	24.36	4.54	-.392	282	.695
		Bireysel	151	24.58	4.63			
	Toplam	Takım	133	123.54	17.52	1.661	282	.098
		Bireysel	151	120.19	16.51			

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde spor lisesi öğrencilerinin yaptıkları spor türüne göre mükemmeliyetçilik düzeylerinin karşılaştırıldığı t testi sonuçlarına göre; hata yapma endişesi ($t_{(282)}=1.909$; $p=.057>.05$), kişisel standartlar ($t_{(282)}=.659$; $p=.510>.05$), ailesel beklentiler ($t_{(282)}=.980$; $p=.328>.05$), aileden eleştiri ($t_{(282)}=1.215$; $p=.225>.05$) ve düzen boyutları ($t_{(282)}=-.392$; $p=.695>.05$) ve mükemmeliyetçilik ölçeği toplam puanına ($t_{(282)}=1.661$; $p=.098>.05$) göre takım ile bireysel sporlar yapan öğrenciler arasında istatistiksel olarak bir farklılık bulunmamıştır. Yaptığından emin olamama boyutunda ise takım sporları ile ilgilenen öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır ($t_{(282)}=2.167$; $p=.031<.05$; $\bar{X}_{\text{takım}}=13.12>\bar{X}_{\text{bireysel}}=12.9$).

Tablo 9. Spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Değişkenler	PÇBYAÖ			
	Problem Çözme Becerileri Algısı		Problem Çözme Becerileri İsteği	
	r	p	r	p
FÇBMÖ				
Hata Yapma Endişesi	-.168**	.005	-.132*	.026
Kişisel Standartlar	.263**	.000	.301**	.000
Ailesel Beklentiler	.160**	.007	.165**	.005
Aileden Eleştiri	-.305**	.000	-.205**	.001
Yaptığından Emin Olamama	-.233**	.000	-.156**	.008
Düzen	.544**	.000	.502**	.000

N:475; *p <.05; **p <.01

Tablo 9 incelendiğinde spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkileri incelemek için yapılan Pearson Korelasyon testi sonuçlarına göre; problem çözme becerileri algısı ile hata yapma endişesi ($r=-.168$; $p<.01$), aileden eleştiri ($r=-.305$; $p<.01$) ve yaptığından emin olamama ($r=-.233$; $p<.01$) boyutları arasında negatif yönde ilişkiler, kişisel standartlar ($r=.263$; $p<.01$), ailesel beklentiler ($r=.160$; $p<.01$) ve Düzen ($r=.544$; $p<.01$) boyutları arasında pozitif yönde ilişkiler, problem çözme becerileri İsteği ile Hata Yapma endişesi ($r=-$

.132; $p < .05$), aileden eleştiri ($r = -.205$; $p < .01$) ve yaptığından emin olamama ($r = -.156$; $p < .01$) boyutları arasında negatif yönde ilişkiler, kişisel standartlar ($r = .301$; $p < .01$), ailesel beklentiler ($r = .165$; $p < .01$) ve düzen ($r = .502$; $p < .01$) boyutları arasında ise pozitif yönde ilişkiler tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Spor lisesi öğrencilerinin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik düzeylerini incelemek amacı ile yapılan araştırmada öğrencilerin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Araştırmacılar tarafından farklı örneklerde yapılan araştırmalarda da benzer şekilde öğrencilerin problem çözme becerileri ile mükemmeliyetçilik puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir (Yaşın vd., 2020; Saatçı, 2020; Ciminli, 2023). Şah'da (2005) tekerlekli sandalye basketbol oyuncuları ile sedanter bedensel engelli bireylerin problem çözme becerilerini karşılaştırdığı araştırmasında spor yapan bedensel engelli bireyler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit etmiştir. Bu sonuçlardan hareketle sporun mükemmeliyetçilik ve problem çözme becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Spor lisesi öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre Problem Çözme Becerilerinin incelenmesi amacı ile yapılan analizler sonucunda Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı ölçeği toplam puanı ve alt boyutlarına göre kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 3). Gruplar arasında istatistiksel olarak herhangi bir fark olmamasına rağmen ölçek alt boyutları ve ölçek toplamında puan ortalamalarının kadınlar lehine olduğu görülmüştür. Araştırma sonucuna benzer şekilde üniversite, lise ve ortaokul öğrencileri ile yapılan araştırmalarda da problem çözme beceri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamasına rağmen puan ortalamaları ile toplam puanların kadınlar lehine olduğu görülmüştür (Karabulut & Kuru, 2009; Çakır vd., 2020; Erdemli & Yaşartürk, 2020; Yaşın vd., 2020; Avcı & Görücü, 2021; Demir & Arslan, 2022; Özyıldırım & Hergüner, 2023). Yapılan çalışma sonuçları araştırmamızı destekler niteliktedir. Toplumsal rol ve mevkilerin cinsiyet temelinde belirlendiği bir toplumda cinsiyetlerden beklenti, tutum ve kanaatler farklılaştığı gibi, bu cinslerin, ilişki ve tutumlarının da farklı olması doğal bir sonuçtur. Erkekler meselelerin çözümünde daha otoriter yöntemleri uygularken, kadınlar hoşgörülü ve daha yapıcı yöntemleri kullanmakta (Canatan, 2009), cinsiyet özellikleri gereği daha ayrıntılı düşünmektedirler. Bu açıdan değerlendirdiğimizde ortalamalarının kadınlar lehine olması anlaşılabilir bir durumdur.

Spor lisesi öğrencilerinin sınıf değişkenlerine göre problem çözme puanlarının incelenmesi amacı ile yapılan analizler sonucunda Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği alt boyutları ve toplam puanına göre öğrenciler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 4). Bu sonuca rağmen 11. Sınıf ve 12. sınıf puan ortalamalarının 9. Sınıf ve 10. Sınıf puan ortalamalarından daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle yaş ilerledikçe daha fazla problem çözme becerisinin kazanıldığı sonucuna ulaşılabilir. Araştırma sonucumuzu destekler şekilde D'Zurilla ve arkadaşlarının (1998) yaptıkları çalışma sonucunda orta yaşlı bireylerin hem genç hem de yaşlı yetişkinlere kıyasla, günlük sorunlara ve kendi sorun çözme yeteneklerine ilişkin daha yapıcı ve iyimser

bir bakış açısına sahip olduğunu ve sorunlarıyla “doğrudan” yüzleşme ve etkili sorun çözme becerilerini kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Yıldırım ve arkadaşları (2011) öğrencilerin yaşına göre problem çözme becerileri puanları arasında istatistiksel açıdan önemli bir farkın olmadığını fakat öğrencilerin yaşları arttıkça yaşamış oldukları deneyimlerin yanı sıra başkalarından deneyimledikleri çeşitli problem çözme yollarını gözlemlemeleri sonucu yaşı büyük olanların problem çözme becerilerinin daha olumlu yönde geliştiğini, bu sayede puan ortalamalarının artmış olabileceğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar çalışma sonuçlarımızı desteklerken Korkut (2002) yaptığı araştırmada yaşları daha küçük olanların lehine anlamlı bir fark bulmuş çalışmamızın aksine bir sonuca ulaşmıştır. Elde edilen bu farklı sonucun kullanılan ölçek farklılığından kaynaklanabileceği ifade edilebilir.

Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel ya da takım sporu yapma değişkenlerine göre problem çözme puanlarını incelemek için yapılan analizler sonucunda problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği alt boyutları ile toplam puanına göre takım ya da bireysel spor yapan öğrenciler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 5). Ancak problem çözme becerileri algısı alt boyutu ile toplam puan değerlendirildiğinde takım sporu yapan öğrencilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Takım sporcularının bireysel spor yapan öğrencilerden daha yüksek ortalamaya sahip olmalarının takım arkadaşları ile devamlı iletişimde olmaları ve problemler karşısında ortak çözüm yolları bulmalarının sonucunda problem çözme becerilerinin gelişmesinden kaynaklanabileceği söylenebilir. Pulur ve arkadaşları (2012) ile Ağılönü (2014) tarafından yapılan araştırmalarda problem çözme becerileri bakımından takım sporcuları ile bireysel spor yapan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç çıkmamasına rağmen bireysel sporlarla uğraşanların daha yüksek problem çözme becerilerine sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Kat (2009) tarafından yapılan araştırmada da takım sporları ile bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların problem çözme becerileri toplam puanlarına göre bireysel sporlarla ilgilenen sporcular lehine anlamlı bir sonuç elde edildiğini ifade etmiştir. Araştırmacılar tarafından elde edilen bu sonuçlar çalışmamızın sonuçlarından farklılık göstermektedir. Ortaya çıkan bu sonuçların farklı örneklem grubu ile farklı ölçeklerin kullanılmasından kaynaklanabileceğini söylemek mümkündür.

Spor lisesi öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılan analizler sonucunda frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin aileden eleştiri alt boyutunda kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur. Hata yapma endişesi, kişisel standartlar, ailesel beklentiler, yaptığından emin olamama ve düzen alt boyutları ile ölçek toplam puanına göre ise kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuçların yanı sıra düzen alt boyutu hariç diğer alt boyutlar ile mükemmeliyetçilik toplam puan ortalamalarının kadınlar lehine daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6). Çepikkurt (2011) ile Köroğlu’da (2008) yaptıkları araştırmalarda kadınların mükemmeliyetçilik puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Anshel ve Mansuouri’de (2005) araştırmalarında cinsiyet değişkenine göre mükemmeliyetçilik bakımından kadınlar lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulmuşlardır. Ellison ve Partridge,

(2012) kadınların mükemmeliyetçi olarak sınıflandırılma olasılığının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından elde edilen bu sonuçlar araştırma sonuçlarımızı desteklemektedir.

Spor lisesi öğrencilerinin sınıf değişkenine göre mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılan analizler sonucunda frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyutları ve toplam puanına göre öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 7). Sınıf ortalamaları bakımından değerlendirdiğimizde 11. sınıfların puan ortalamalarının diğer sınıfların ortalamalarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Siegle ve Schuler (2000) yaptıkları çalışmada sınıf düzeyinin yükselmesi ile mükemmeliyetçilik ölçeğinin “ebeveyn eleştirisi” ve “ebeveyn beklentileri” alt ölçek puanlarının yükseldiğini tespit etmişlerdir. Bencik (2006) ile Yaoar (2008) ise yaptıkları araştırma sonucunda sınıf düzeyi değişkeni ile mükemmeliyetçilik arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını sonucuna ulaşımlardır. Bayram’da (2019) çalışmasında sınıf değişkenine göre mükemmeliyetçilik bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmamıştır. Saltürk (2021) yaptığı çalışmada sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanı açısından 10. sınıfların ortalamalarının diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatür incelendiğinde mükemmeliyetçilik üzerine yapılan çalışmalarda farklı sonuçlara rastlanmıştır. Araştırmamız ve yapılan diğer çalışmalarda lise düzeyinde öğrencilerin mükemmeliyetçilik ortalamalarının sınıf düzeyinde farklı çıkmasını, yaş itibarı ile henüz kendi standartlarını oluşturmadıkları, çevrenin belirlediği ölçütleri kabul etmeye daha yatkın olmaları ile çevrelerinden daha fazla sosyal onay almaya ihtiyaç duymaları ile açıklanabilir.

Spor lisesi öğrencilerinin bireysel ya da takım sporu yapma değişkenlerine göre mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılan analizler sonucunda frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyutlarından yaptığından emin olamama alt boyutunda takım sporcuları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmiştir. Diğer alt boyutlar ile ölçek toplam puanına göre ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 8). Elde edilen bu sonuçların yanında düzen alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda ortalamaların takım sporcuları lehine yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Düzen alt boyutunda bireysel sporcuların ortalamaların daha yüksek çıkmasının nedenini bireysel sporcuların antrenman ve müsabakalarda sürecin tamamından kendilerinin sorumlu olmalarından dolayı düzen becerilerinin daha fazla gelişmiş olabileceği ile açıklamak mümkündür. Vieira ve arkadaşları (2013) Brezilya’da profesyonel takım sporcuları ile yaptıkları çalışmada mükemmeliyetçilik seviyelerinde takım sporcularının ortalamasının üzerinde olduklarını saptamıştır. Demirci’de (2018) çalışmasında bireysel ya da takım sporcusu olma değişkenine göre spora özgü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyut puan ortalamaları bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Araştırmacıların elde etmiş oldukları bu sonuçlar araştırma sonucumuza paralellik göstermektedir. Bunun yanında Demirci (2018) araştırma sonucumuzdan farklı olarak ortalamaların bireysel spor yapan sporcular lehine olduğu sonucuna ulaşmıştır. Beslenme uzmanların belirlediği tavsiyeleri dikkate alarak düzenli beslenmek, yaşam standartlarını spor hayatına göre düzenlemek ile yoğun antrenman programlarını uygulama

gibi birçok farklı durumun bireysel ya da takım sporu yapan sporcular tarafından benzer şekilde gerçekleştirilmesinden dolayı sporcuların mükemmeliyetçilik eğilimlerinin de benzer şekilde gelişmesi beklenmektedir.

Spor lisesi öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkiler Pearson testi yapılarak incelenmiştir. Pallant (2017) korelasyon katsayısının önündeki artı (+) işaretinin iki değişken arasındaki pozitif korelasyonu, eksi (-) işaretinin negatif korelasyonu, -1 ile +1 arasındaki değerlerin ise iki değişken arasındaki ilişkinin gücünü gösterdiğini ifade etmiştir. Taşpınar (2017) ise korelasyon katsayılarının; “.00-.19 Çok Zayıf İlişki”, “.20-.39 Zayıf İlişki”, “.40-.69 Orta Düzeyde İlişki”, “.70-.89 Yüksek Düzeyde İlişki”, “.90-1.00 Çok Yüksek Düzeyde İlişki” şeklinde yorumlanabileceğini ifade etmektedir. Literatür kapsamında elde edilen veriler incelendiğinde; problem çözme becerileri algısı alt boyutu ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin hata yapma endişesi boyutu arasında negatif yönde çok zayıf düzeyde ilişki, kişisel standartlar boyutu arasında zayıf düzeyde ilişki, ailesel beklentiler boyutu arasında çok zayıf düzeyde ilişki, aileden eleştiri ve yaptığından emin olamama alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde ilişki, düzen alt boyutu arasında orta düzeyde ilişki, problem çözme becerileri isteği alt boyutu ile frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin hata yapma endişesi boyutu arasında negatif yönde çok zayıf düzeyde ilişki, kişisel standartlar boyutu arasında zayıf düzeyde ilişki, ailesel beklentiler boyutu arasında çok zayıf düzeyde ilişki, aileden eleştiri ve yaptığından emin olamama alt boyutları arasında negatif yönde zayıf düzeyde ilişki, düzen alt boyutu arasında ise orta düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir (Tablo 9).

Sporun problem çözme becerilerine etkisini incelemek amacı ile farklı gruplarla yapılan araştırmalarda sedanter bireylere göre düzenli spor yapan bireylerin problem çözme becerilerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Özer vd., 2009; Mirzeoğlu vd., 2010; Çakır vd., 2020; Özyıldırım & Hergüner, 2023). Yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde düzenli spor yapmanın bireylerin problem çözme becerilerine pozitif etkisinin olduğunu söylenebilir. Sporun mükemmeliyetçilik düzeylerine etkilerini araştırmaya yönelik yeteri kadar araştırma yapılmamış olsa da sporcuların düzenli antrenmanlar ile kendini geliştirmek için yaptıkları çalışmalar nedeniyle mükemmeliyetçi bir bireye benzer kişilik özelliklerinin geliştiği bilinmektedir (Kağan, 2006). Sürekli tekrarlanan bu durumlar sonucunda sporcular antrenmanlarda ve müsabakalarda performanslarının her zaman “Mükemmel” olması gerektiğine inanırlar (Çepikkurt, 2018). Araştırma sonuçlarımız yapılan çalışmalara benzer şekilde problem çözme becerileri algısı ve problem çözme becerileri isteği alt boyutları ile mükemmeliyetçilik alt boyutları olan kişisel standartlar, ailesel beklenti ve düzen arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak düzenli spor yapan bireylerin problem çözme becerilerinin gelişmesine paralel olarak mükemmeliyetçilik düzeylerinin de arttığını ifade edebiliriz.

KAYNAKLAR

- Ağılönü, Ö. (2014). *Farklı spor branşı ile uğraşan sporcuların hayal etme ve problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Muğla.
- Anshel, M. H., & Mansouri, H. (2005). Influences of perfectionism on motor performance affect and casual attributions in response to critical information feedback. *Journal of Sport Behavior*, 28(2), 99-124.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Asil Yayın.
- Atkinson, F., Martin, J. J., & Moore, E. W. G. (2022). A model of perfectionism, moral disengagement, altruism, and antisocial and prosocial behaviors in wheelchair athletes. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 39(3), 303-320. <https://doi.org/10.1123/apaq.2021-0086>
- Avcı, P., & Görücü, A. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile diğer fakülte öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi İ. Kuyulu & N. Yılmaz (Eds.), *Sporda Bilim -2 İçinde* (s. 161-179). Serüven Yayınevi.
- Bayram, B. S. (2019). Ergenlerin mükemmeliyetçilik özellikleri ve akademik alanda arzuların ertelenmesi ile akademik stres arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(35), 41-55.
- Bencik, S. (2006). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik ve benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Burns, D. D. (1980). The perfectionist script for self-defeat. *Psychology Today*, 41, 34-51.
- Canatan, K. (2009). Türkiyeli kadınların sorun çözme stratejileri. *Eskiyeni*, (12), 22-26.
- Charles, R., & Lester, F. (1982). *Teaching problem solving: What, why & How*. Dale Seymour Pubn. <https://doi.org/10.32433/eje.797714>
- Ciminli, A. (2023). Ortaöğretim öğrencilerinin kariyer kaygısının yordayıcıları olarak mükemmeliyetçilik ve meslek seçimine ilişkin akılcı olmayan inançlar. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 35-43. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1163647>
- Çağlayan, H. S., Taşgın, Ö., & Yıldız, Ö. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 62-77.
- Çakır, F., Yavuz Akıncı, A., Pepe, K., & Kubilay Türkay, İ. (2020). Lisanslı olarak spor yapan ve yapmayan ortaokul öğrencilerinin bazı değişkenlere göre problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 5(1), 64-72. <https://doi.org/10.31589/JOSHAS.317>
- Çepikkurt, F. (2011). *Üniversiteli hentbolcuların mükemmeliyetçilik ve kaygı düzeyleri ile başarı hedefleri ve müsabaka sonuçlarına yaptıkları yüklem biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Adana.
- Çepikkurt, F. (2018). *Sporda mükemmeliyetçilik & Nedensel yüklenmeler*. Nobel Bilimsel Eserler.
- Dale, P. M., & Ballotti, D. (1997). An approach to teaching problem solving in the classroom. *College Student Journal*, 31(1), 76-79. <https://doi.org/10.3102/0034654315605917>
- Demir, M., & Arslan, N. (2022). Examination of the relationship between high school students'problem solving skills, perceived stress, and life satisfaction. *International Journal of Educational Research Review*, 7(4), 339-344. <https://doi.org/10.24331/ijere.1179160>
- Demirci, E. (2018). *Sporcularda tutkunluk, mükemmeliyetçilik ve tükenmişlik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Mersin.
- D'Zurilla, T. J., Maydeu-Olivares, A., & Kant, G. L. (1998). Age and gender differences in social problem-solving ability. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 241-252. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00029-4](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00029-4)
- Ekici, İ. D., & Balım, G. A. (2013). Ortaokul öğrencileri için problem çözme becerilerine yönelik algı ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 67-86.

- Ellison, J., & Partridge, J. A. (2012). Relationships between shame-coping, fear of failure, and perfectionism in college athletes. *Journal of Sport Behavior*, 35(1), 19-39.
- Erdemli, E., & Yaşartürk, F. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyi ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manas Journal of Social Studies*, 9(3), 1871-1882. <https://doi.org/10.33206/mjss.605808>
- Flett, G. L., Besser, A., Davis, R. A., & Hewitt, P. L. (2003). Dimensions of perfectionism, unconditional self-acceptance and depression. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 21(2). <https://doi.org/10.1023/A:1025051431957>
- Frey, K. S., Hirschstein, M. K., & Guzzo, B. A. (2000). Second Step. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 8(2), 102-112. <https://doi.org/10.1177/106342660000800206>
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449-468. <https://doi.org/10.1007/BF01172967>
- Gözmen, A., & Aşçı, F. H. (2016). Sporcularda optimal performans duygu durumunun yordanmasında beş faktörlü kişilik ve mükemmeliyetçiliğin rolü. *Hacettepe Spor Bilimler Dergisi*, 27(1), 40-48. <https://doi.org/10.17644/sbd.251312>
- Güzel, A. (2004). *Marmara üniversitesi öğrencilerinin öğrenme stilleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Hardwick, B., Madigan, D. J., Hill, A. P., Kumar, S., & Chan, D. K. C. (2022). Perfectionism and attitudes towards doping in athletes: the mediating role of achievement goal orientations. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(3), 743-756. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2021.1891124>
- Heppner, P. P., & Petersen, C. H. (1982). The development and implications of a personal problem-solving inventory. *Journal of counseling psychology*, 29(1), 66-75. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.29.1.66>
- Kağan, M. (2011). Frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 12, 192-197.
- Kağan, S. (2006). *Bilişsel davranışçı terapiye dayalı mükemmeliyetçilik eğitiminin sporcuların mükemmeliyetçilik başarı güdüsü ve başarısızlık korkusuna etkisi*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Kalaycı, N. (2001). *Sosyal bilgilerde problem çözme ve uygulamaları*. Gazi Kitabevi.
- Karabulut, O. E., & Kuru, E. (2009). Ahi Evran Üniversitesi beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin problem çözme becerileri ile kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 119-127.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kat, H. (2009). *Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyi ve problem çözme yeteneklerinin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Kayseri.
- Kiremitçi, O., & Meliha, C. A. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının üstbilişsel farkındalık ve problem çözme becerilerini belirlemedeki rolü. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 25(3), 118-126.
- Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22, 177-184.
- Koroğlu, A. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özellikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Kural, B., Bektaş, F., Orçan, F., Ayan, V., & Yüksek, S. (2023). Oryantiring sporcularının problem çözme becerileri ve kendi kendine liderlik algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-13.
- Mirzeoğlu, D., Özcan, G., Kıyak, Ö., & Aydemir, F. (2010). Ortaöğretimde lisanslı olarak spor yapan ve spor yapamayan öğrencilerin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi*, 15(2), 3-19.

- Norris, J. A. (2003). Looking at classroom management through a social and emotional learning lens. *Theory Into Practice*, 42(4), 313-318. <https://doi.org/10.1353/tip.2003.0049>
- Özer, B., Gelen, İ., & Öcal, S. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının günlük problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 235-257.
- Öztürk, A., Bayazıt, B., & Gencer, E. (2016). Judocuların problem çözme becerilerinin ve sportif güven düzeylerinin incelenmesi (Trabzon Olimpiyat Hazırlık Merkezi örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 145-151. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000291
- Özyıldırım, M., & Hergüner, G. (2023). Lise türlerine göre spor yapan ve yapmayan öğrencilerin duygusal zekâ ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. *Egzersiz ve Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 51-64.
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı, A. B., & Çev.). Anı Yayıncılık.
- Pierson, S., & Parikh, A. A. (2000). Stories from the field: Problem-Based learning from a teacher's and a student's perspective. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 32(1), 20-27. <https://doi.org/10.1080/00091380009602705>
- Pulur, A., Karabulut, E. O., & Koç, H. (2012). Farklı branşlardaki üst düzey üniversiteli sporcuların problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Spormetre Journal of Physical Education and Sports Sciences*, 10(1), 1-6. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000213
- Saatçı, E. (2020). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik, belirsizliğe tahammülsüzlük ve psikolojik dayanıklılığın kendini engelleme üzerindeki etkisi*, Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Saltürk, A. (2021). *Lise öğrencilerinin akademik yönelimlerinin belirlenmesinde mükemmeliyetçilik özellikleriyle başarı amaç yöneliminin etkisi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Siegle, D., & Schuler, A. (2000). Perfectionism differences in gifted middle students. *Roeper Review*, 23, 39-44. <https://doi.org/10.1080/02783190009554060>
- Slade, P. D., & Glynn Owens, R. (1998). A dual process model of perfectionism based on reinforcement theory. *Behavior Modification*, 22(3), 372-390. <https://doi.org/10.1177/01454455980223010>
- Şah, H. (2005). *Spor yapan ve yapmayan bedensel engellilerin problem çözme becerilerinin arasındaki farklılıkların incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Şahin, Ç. (2004). Problem çözme becerisinin temel felsefesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 160-171.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (6th ed.)*. Allyn & Bacon Pearson Education.
- Taşpınar, M. (2017). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamalı nicel veri analizi*. Pegem Akademi.
- Taylan, S. (1990). *Heppner'in problem çözme envanterinin uyarlama geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Ankara.
- Türkçapar, Ü. (2009). Beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinin farklı değişkenler açısından problem çözme becerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 129-139.
- Uyar, M. (2002). Problem Çözme Yaklaşımı. A. M. Sönmez (Ed), *Eğitime yeni bakışlar* İçinde (219-226). Mikro Yayınları.
- Vieira, L. F., Nascimento, J. R., & Vieira, J. L. (2013). Perfectionism and group cohesion among adult indoor soccer players. *Revista de Psicologia del Deporte*, 22(2), 331-336.
- Wilkerson, L., & Gijsselaers, W. H. (1996). *Bringing problem-based learning to higher education: Theory and practice*. Jossey-Bass.

Yaşın İ., Tan, M., Çolakoğlu, F. F., & Şahin, M. (2020). Investigation of the problem solving and excellence levels of the secondary school students who do sports and does not. *Asian Journal of Education and Training*, 6(3), 499-504. <https://doi.org/10.20448/journal.522.2020.63.499.504>

Yaoar, A. A. (2008). *Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçi kişilik özelliği ile empati düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Ankara.

Yaşar, S. (2002). *Antrenman bilgisi*. Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A., Hacıhasanoğlu, R., Karakurt, P., & Türkleş, S. (2011). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri ve etkileyen faktörler. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 905-921.

Katkı Oranı Contribution Rate	Katkıda Bulunanlar Contributors
Fikir ve Kavramsal Kurgu <i>Idea or Notion</i>	Metin TAN
Araştırma Tasarımı <i>Research Design</i>	İsrafil YAŞIN
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Metin TAN
Veri Toplama <i>Data Collecting</i>	Metin TAN
Verilerin Analizi <i>Data Analysis</i>	İsrafil YAŞIN
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Hasan Ceyhun CAN
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee	
Bu araştırma, Gaziantep Üniversitesi Etik Kurulunun 03.02.2023 tarihli E-87841438-302.08.01-298522 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision of Gaziantep University Ethics Committee dated 03.02.2023 and numbered E-87841438-302.08.01-298522</i>	
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict	
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>	
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment	
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>	

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.